

DANSKE
GYMNASIER

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Februar 2021

Vejledning til institutioner med gymnasial uddannelse om ordensregler for virtuel undervisning i digitale læringsrum

Danske Gymnasier og Børne- og Undervisningsministeriet har i samarbejde udarbejdet nærværende vejledning om ordensregler i den virtuelle undervisningssituation. Vejledningen tager afsæt i, hvordan gymnasieskolerne kan arbejde med ordensregler for undervisningen i sine lokale studie- og ordensregler, og hvordan sådanne regler spiller sammen med databeskyttelsesreglerne:

1. Tilpasning af de lokale studie- og ordensregler for elevernes og kursisternes (herefter elevernes) deltagelse i virtuel undervisning.
2. Det retlige grundlag for behandling af elevernes personoplysninger i den virtuelle undervisning.
3. Det retlige grundlag for optagelse af undervisning, vejledning m.v., hvis skolen ikke har vedtaget ordensregler herom.

1. Tilpasning af de lokale studie- og ordensregler for elevers deltagelse i virtuel undervisning

En skole vil altid kunne bestemme, hvad der skal ske i undervisningen, det gælder også, når der er tale om virtuel undervisning. Skolen kan derfor godt bruge sine studie- og ordensregler til at lave lokale retningslinjer, der fastsætter rammerne for, hvad eleverne skal, må og ikke må i undervisningen. Dette er beskrevet i bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser, § 4, stk. 1, nr. 2e. Se dette link: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2019/1338>

Der gives her eksempler på emner, som det vil være relevant at lave retningslinjer om i de lokale studie- og ordensregler:

Eksempel 1: Skolen kan bestemme, hvad eleverne må filme og optage i undervisningen.

Det gælder også, selvom der er situationer, hvor det efter anden lovgivning vil være lovligt at optage en lærer i en undervisningssituation. Det er på linje med, at skolerne kan lave retningslinjer om, at man ikke må bruge sin mobil i undervisningen. I retningslinjerne kan der tages stilling til, hvad der skal gælde i forskellige konkrete situationer. Et eksempel kan være, at skolen ønsker at acceptere, at eleverne kan optage deres egne vejledningssamtaler for at kunne huske dem bedre. Her vil det eksempelvis være hensigtsmæssigt at tilpasse retningslinjen med en pligt for eleverne til at skulle orientere sin lærer på forhånd om, at samtalen optages. Det vil i den sammenhæng være vigtigt at gøre det klart, at der er forskel på, om optagelsen kun skal bruges til et personligt formål, af den der deltog i samtalen, eller om optagelsen videregives eller offentliggøres. Informationen bør fremgå af skolens studie- og ordensregler for derved at gøre elever og lærere bekendt med reglen.

Eksempel 2: Skolen kan i sine studie- og ordensregler stille krav om aktiv deltagelse i undervisning.

Det kan eksempelvis være ved, at eleverne skal have deres mikrofon og kamera tændt, undervisningen skal modtages ved et bord og ikke i sengen og iført almindelig påklædning, som hvis eleven skulle modtage

DANSKE
GYMNASIER

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

undervisning ved fysisk fremmøde på skolen. Hvis eleven ikke følger kravene, vil eleven kunne anses som fraværende.

Det vil i den sammenhæng være vigtigt at tage højde for, at kameraet også kan fange andre ting i elevernes hjem, der afslører oplysninger, som eleven ikke ønsker at indvi klassen i. Det kan eksempelvis være oplysninger om religiøse, sociale eller helbredsmaessige forhold hos enten eleven eller andre personer i hjemmet, der ikke er relevante for undervisningen, og som har karakter af følsomme eller fortrolige oplysninger. Det vurderingen, at man kun kan kræve, at kameraet er tændt, hvis det kan foregå på en måde, hvor eleven ikke tvinges til at afsløre personoplysninger om sig selv eller sin familie, der ikke er relevante for undervisningen. Det følger af princippet om dataminimering i databeskyttelsesreglerne (artikel 5, stk. 1, litra c). Udfordringen kan eksempelvis løses ved, at den tekniske løsning/platform, der anvendes til undervisningen, muliggør, at baggrunden sløres, så kun eleven optages/streames. Den kan også løses ved, at eleven sidder foran en tom væg eller lign.

Eksempel 3: Skolen kan tilrette sine lokale studie- og ordensregler, så de også regulerer den situation, at elevernes forældre overværer den virtuelle undervisning, som der jo er en anden mulighed for end ved den fysiske. Det vil i den sammenhæng være relevant at informere om, at virtuel undervisning er en aktivitet forbeholdt klassen, og ikke en offentlig aktivitet.

2. Det retlige grundlag for behandling af elevernes personoplysninger i den virtuelle undervisning

I forbindelse med virtuel undervisning vil der i et vist omfang ske behandling af elevernes almindelige personoplysninger; navn, billede, skema mv. Gymnasieskolerne skal derfor sikre sig at have hjemmel til at behandle oplysningerne.

Behandlingshjemlen vil i de fleste situationer følge af national lovgivning, f.eks. uddannelseslovgivningen. Virtuel undervisning, hvor kun lærer og elever er til stede, betragtes som en aktivitet inden for undervisningens område og en del af skolens formål. Der vil dermed være behandlingshjemmel. Det gælder uanset, om der er tale om en offentlig gymnasieskole eller en privat aktør ([databeskyttelsesforordningen art. 6, stk. 1, litra c om behandlingshjemmel i national lovgivning](#)).

Der kan også findes hjemmel til at behandle elevernes personoplysninger flere andre steder i databeskyttelsesreglerne afhængigt af, om der er tale om et offentligt alment gymnasium eller et privat gymnasium.

Særligt om behandlingshjemmel for offentlige gymnasieskoler

For almene gymnasieskoler, der er en del af den offentlige forvaltning, betragtes undervisningen som faktisk forvaltningsvirksomhed. Som nævnt findes hjemlen til at behandle elevernes personoplysninger som udgangspunkt i uddannelseslovgivningen, jf. art. 6, stk. 1, litra c. Den kan også findes i forbindelse med, at skolerne som led i sin offentlige myndighedsudøvelse behandler personoplysninger, der ligeledes omfatter faktisk forvaltningsvirksomhed, jf. art. 6, stk. 1, litra e. Brug af samtykke som behandlingsgrundlag inden for den offentlige forvaltning efter art. 6, stk. 1, litra a kan normalt ikke anvendes, på grund af den skævhed der er i magtforholdet mellem en borger og en offentlig myndighed.

DANSKE
GYMNASIER

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Særligt om behandlingshjemmel for private gymnasieskoler

For private gymnasier kan behandlingshjemlen også findes i uddannelseslovgivningen, som nævnt ovenfor. De private skoler er ikke en del af del offentlige forvaltning. De kan derfor ikke anvende helt de samme behandlingsgrundlag, som offentlige skoler. For de private skoler kan samtykke også være et relevant behandlingshjemmel. Det forudsætter dog, at eleven ved indhentelsen af samtykket oplyses helt konkret om, hvilke personoplysninger skolen vil behandle, og til hvilke formål, således at det sikres, at der gives et informeret, specifikt og entydigt samtykke. Det bør også oplyses, hvilken betydning det har, hvis samtykket trækkes tilbage. Behandlingshjemmel kan også findes i, at behandlingen er nødvendig af hensyn til en berettiget interesse hos skolen, jf. art. 6, stk. 1, litra f. Anvendes hjemlen, skal det ske under hensyntagen til elevens rimelige forventninger til skolens behandling af elevens personoplysninger, og dermed må skolens berettigede interesse ikke overstige elevens interesser, grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder. Anvendelse af bestemmelsen kræver, at skolen er meget omhyggelig med at orientere eleverne herom ved indskrivningen. Læs nærmere hos [Datatilsynet under emnet elevoplysninger](#).

Skolens informations- og oplysningspligt overfor elever (forældre og værger)

Uanset hvilken type skole der er tale om, og hvilket behandlingsgrundlag der anvendes, skal skolen altid oplyse eleverne om sin behandling af personoplysninger i relevante fora, f.eks. i sin persondatapolitik, ved informationsmateriale, der sendes ud til eleverne, eller lignende. Derudover er det en rigtig god ide at lave retningslinjer i skolens lokale studie- og ordensreglerne for, hvordan virtuel undervisning foregår, og hvilke rammer der gælder. Ligeledes skal skolen også have en databehandleraftale med den platform, som anvendes til streaming og i den forbindelse have udført en risikovurdering. Se mere om sidstnævnte nedenfor.

Filmoptagelser af elever til anvendelse i undervisningssituationer

Hvis eleverne filmer sig selv i et fag i undervisningssammenhæng, er der i optagelsen et indirekte samtykke til visning i denne sammenhæng. Dette kan evt. være reguleret i fagbeskrivelsen. Det skyldes, at filmoptagelsen er sket som led i undervisningen, jf. afsnittet om behandlingshjemmel ovenfor. Hvis optagelsen skal vises i en anden sammenhæng, vil elevens samtykke hertil skulle indhentes. Ønsker skolen at filme, f.eks. et elevoplæg og bruge det i en (anden) undervisningssituation, skal skolen indhente samtykke fra de pågældende elever. Her gælder de almindelige regler for, hvordan samtykkeerklæringen skal udformes. Ligesom skolen skal have retningslinjer for, hvor længe optagelsen bevares m.v. Disse retningslinjer bør indgå i skolens persondatapolitik. Læs nærmere i [Børne- og Undervisningsministeriets vejledning om persondatabeskyttelse i forbindelse med elevs medieproduktioner](#).

Databehandleraftaler ved anvendelse af virtuelle platforme til undervisning

Uanset hvilke platforme der anvendes i forbindelse med virtuel fjernundervisning, er skolerne forpligtet til at bruge sikre kommunikationsfora. Derfor er det stadig nødvendigt at indgå databehandleraftaler med platformsejerne og gennemføre risikovurderinger af persondatabehandlingen. Holder en lærer eksempelvis et Microsoft Teams eller et Skype møde med nogle elever, så skal skolen lave en databehandleraftale om brug af platformen, hvis skolen ikke allerede har sådan en aftale. Aftalerne bør indgås snarest muligt af hensyn til det omfattende oprydningsarbejde, der ellers ville skulle finde sted efterfølgende. En databehandleraftale er imidlertid kun nødvendig, hvis der udveksles personoplysninger på platformene. På EMU.dk findes [Gode råd til undervisning hjemmefra i forbindelse med COVID-19](#).

DANSKE
GYMNASIER

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

3. Det retlige grundlag for optagelse af undervisning, vejledning m.v., hvis skolen ikke har vedtaget ordensregler herom

Hvis skolen ikke har lavet ordensregler for, hvad eleverne fx må filme, optage m.v. i undervisningen, må grænserne findes i den øvrige lovgivning.

En elev behøver ikke indhente samtykke fra læreren eller de andre elever til eksempelvis at filme en undervisningstime, som eleven selv er en aktiv del af, og som eleven udelukkende vil anvende til eget brug. Det er en væsentlig forudsætning, at optagelsen udelukkende anvendes til eget brug og på ingen måde deles med andre. Det gælder også andre elever, forældre m.fl.

Straffeloven

Som udgangspunkt må man gerne optage en samtale, man selv deltager i, uden at andre, der deltager i samtalen, oplyses om det. Det følger således af straffelovens § 263, at man ikke kan straffes for at optage en samtale, som man selv deltager i. Heller ikke selv om den anden part ikke ved, at samtalen bliver optaget, men man kan risikere at blive straffet, hvis man afspiller optagelsen for personer, som intet har med samtalen at gøre. Det kan være tilfældet, hvis der er blevet sagt ting, som "åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden", jf. straffelovens § 264 d.

Databeskyttelsesreglerne

Databeskyttelsesreglerne gælder som udgangspunkt ikke, når man som privatperson optager en samtale, man selv deltager i, og optagelsen foretages til et helt personligt formål. Databeskyttelsesforordningen gælder nemlig ikke for behandling af oplysninger, der sker som led "i rent personlige eller familiemæssige aktiviteter". Det vil sige, at optager man alene en samtale, som man selv har deltaget i, og som man ikke skal bruge til noget andet formål end at huske, hvad der blev sagt, og man ikke videregiver optagelsen til andre eller offentliggør den, vil optagelsen ikke være omfattet af databeskyttelsesreglerne.

Hvis den, der har indsamlet oplysningerne, derimod vil bruge optagelsen til andet end den rent private og personlige brug, vil den, der har lavet optagelsen, blive dataansvarlig for optagelsen i henhold til databeskyttelsesreglerne. Denne situation vil man være i lige så snart, man deler optagelsen med en anden person end de personer, der deltog i samtalen, eller offentliggør den. Det vil medføre, at man som dataansvarlig skal opfylde sin oplysningspligt om indsamlingen snarest muligt over for den eller de personer, man har indsamlet oplysninger om ved den "skjulte" optagelse. Her vil kravet om dataminimering også gælde, hvorefter man som dataansvarlig ikke må indsamle, og særligt opbevare, flere oplysninger end nødvendigt til at opfylde formålet med indsamlingen. Der er derfor en pligt til så vidt muligt at udskille de oplysninger, der tjener det konkrete formål, man har indsamlet dem til, og derefter slette øvrige personoplysninger. Derudover vil videredeling af indholdet fra undervisningen også kunne komme i konflikt med reglerne om ophavsret og i øvrigt kræve en personalemæssig stillingtagen til lærernes forhold.

Datatilsynet har beskrevet den situation, hvor den person, der har indsamlet en oplysning uden samtykke eller anden behandlingshjemmel, videregiver den: <https://www.datatilsynet.dk/emner/overvaagning-og-sporing/optagelse-af-telefonsamtaler/>